

Lleis

Llei 43/2022, del 12 de desembre, de text consolidat qualificada de partits polítics i finançament electoral

Atès que dins del termini d'un mes des de la seva publicació en el *Butlletí del Consell General*, establert per l'article 116.6 del Reglament del Consell General, no han estat formulades objeccions per part dels consellers generals o dels grups parlamentaris, en data 12 de desembre del 2022, ha quedat aprovat el projecte de consolidació següent:

Llei 43/2022, del 12 de desembre, de text consolidat qualificada de partits polítics i finançament electoral

Exposició de motius

L'article 26 de la Constitució reconeix el dret dels andorrans a crear lliurement partits polítics. En un primer moment es varen regir en gran part per la normativa general aplicable a les associacions, fins a l'aprovació de la Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral, que va concretar el règim de creació, organització i funcionament dels partits polítics, d'acord amb les previsions constitucionals. L'esmentada Llei establia la llibertat de creació de partits polítics pels nacionals andorrans majors d'edat i en plena possessió dels seus drets civils i polítics i la llibertat d'afiliació dels andorrans i els estrangers residents legalment a Andorra; els procediments de constitució d'un partit; el registre de partits polítics, que té caràcter constitutiu; les regles mínimes referents a l'organització i el funcionament dels partits polítics per assegurar el compliment d'allò que exigeix la Constitució; els drets i deures dels membres; el finançament dels partits polítics, i el règim d'infraccions i sancions. El sistema de control que estableix assigna un paper central al Tribunal de Comptes. Així mateix, aquesta Llei va modificar parcialment el Codi penal i la Llei qualificada del Tribunal de Comptes.

Posteriorment, la Llei 4/2017, del 16 de març, qualificada de modificació de la Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral va efectuar un conjunt de canvis puntuals i algunes clarificacions a la Llei anterior per tal d'adequar la Llei a les recomanacions efectuades pel Grup d'Estats contra la Corrupció (GRECO) del Consell d'Europa. Les modificacions més importants es concreten a fer constar expressament els grups parlamentaris com a ens que no poden fer donacions als partits polítics ni a les candidatures. Així mateix, es va aprofitar per clarificar i simplificar algunes disposicions i perfeccionar-ne la redacció; establir un sistema de finançament públic de partits polítics efectiu diferenciat del finançament de campanyes electorals, i, finalment, va modificar novament la Llei del Tribunal de Comptes.

En compliment del que establia la disposició final segona de la referida Llei 4/2017, es va aprovar, per Decret del 27 de setembre del 2017, la publicació del text refós de la Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral, però no un text consolidat, d'acord amb l'article 116 del Reglament del Consell General.

La Llei 33/2021, del 2 de setembre, de transparència, accés a la informació pública i govern obert, a la disposició transitòria tercera i la disposició final quarta determina noves modificacions a l'esmentada Llei qualificada de partits polítics i finançament electoral. Així mateix, a la disposició final setena encomanava al Govern que en el termini màxim de sis mesos des de la data d'entrada en vigor de la dita Llei, presentés al Consell General el Projecte de Llei de text consolidat de la Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral, que inclogués les modificacions introduïdes fins a l'actualitat en aquesta Llei.

Per tot això, aquest text consolidat, a més d'incorporar les modificacions més recents dalt esmentades, cosa que ha implicat la renumeració d'alguns dels articles de la Llei inicial i efectuar les modificacions de

les remissions internes corresponents, deroga totalment o parcialment algunes lleis, així com totes les disposicions de rang igual o inferior que en contradiguin el contingut.

Aquesta Llei de text consolidat de la Llei qualificada de partits polítics i finançament electoral entrarà en vigor l'endemà de publicar-se al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Capítol primer. Creació de partits polítics

Article 1. *Concepte i finalitat dels partits polítics*

Els partits polítics són associacions voluntàries de ciutadans dotades de personalitat jurídica, la finalitat de les quals és contribuir al legítim funcionament del règim democràtic constitucional amb la finalitat d'aconseguir el bé comú servint a l'interès nacional.

Els partits polítics són instruments necessaris de la política nacional, de tal manera que no es podrà limitar la seva activitat excepte en els casos i mitjançant els procediments previstos en la present Llei.

Els partits polítics nomenaran candidats als càrrecs públics electius, podent presentar candidatures de ciutadans no afiliats sempre que aquesta possibilitat estigui admesa en els seus estatuts.

Article 2. *Llibertat de creació*

1. Els andorrans tenen dret a la lliure creació de partits polítics, d'acord amb la Constitució. Aquest dret s'exercirà en els termes que preveu aquesta Llei qualificada.
2. Poden constituir-se com a promotors de partits polítics les persones físiques de nacionalitat andorrana que siguin majors d'edat i que estiguin en plena possessió dels seus drets civils i polítics.
3. Els partits polítics poden formar unions i federacions.
4. Els partits polítics poden crear seccions juvenils. Els membres o militants d'aquestes seccions juvenils han de tenir almenys 16 anys d'edat.
5. Els partits polítics poden federar-se o associar-se a partits i unions de partits de caràcter internacional.

Article 3. *Llibertat d'afiliació*

1. Els andorrans i els estrangers legalment residents a Andorra tenen dret a afiliar-se als partits polítics.
2. Per afiliar-se a un partit polític cal ser major d'edat i disposar de plena capacitat d'obrar.
Per afiliar-se a una secció juvenil d'un partit cal tenir almenys 16 anys d'edat.
3. L'afiliació i la permanència en un partit polític és voluntària. Ningú pot ser obligat a afiliar-se o a romandre afiliat a un partit polític.
4. No poden estar afiliats a partits polítics ni els batlles ni els magistrats ni els membres del Ministeri Fiscal. Els qui, estant afiliats a un partit polític ingressin a les institucions indicades, cessaran de ple dret en la seva condició d'afiliats i en els seus drets i obligacions com a tals.

Article 4. *Constitució*

Per constituir un partit polític cal l'acord de tres o més persones que compleixin els requisits de l'article 2.2, que manifestin en una acta fundacional la seva voluntat de constituir-lo, presentin uns estatuts provisionals i l'inscriguin en el Registre de partits polítics.

Article 5. *Denominació*

La denominació d'un partit polític no pot:

- a) Coincidir amb la d'un altre registrat prèviament ni ser tan similar que indueixi a confusió.
- b) Incloure expressions contràries a les lleis o a l'honor i als altres drets de les persones.
- c) Reproduir la d'un altre dissolt judicialment.

Article 6. *Acta fundacional*

1. L'acta fundacional ha de contenir:

- a) La identificació de les persones que el promouen, mitjançant l'expressió del seu nom i cognoms, número de passaport o de qualsevol altre document oficial d'identificació, data de naixement i domicili.
- b) La voluntat de constituir el partit polític, que s'acredita mitjançant la firma de l'acta.
- c) La denominació del partit polític que es proposa constituir.
- d) L'aprovació dels estatuts provisionals pels quals es registrarà el partit polític, que han de contenir les dades que assenyalava l'article 7.
- e) Les persones que formaran els òrgans directius provisionals.
- f) El lloc i la data on s'estén el document.

2. L'acta fundacional s'ha d'eleva a escriptura pública davant Notari autoritzat a Andorra.

Article 7. *Estatuts*

1. Els estatuts han de contenir, almenys:

- a) La denominació del partit, d'acord amb l'article 5.
- b) El domicili social, que ha de radicar-se a Andorra.
- c) L'ideari o el programa general del partit.
- d) La composició, l'estructura, les competències i el funcionament dels òrgans del partit, segons els criteris generals que estableix el capítol segon. En especial, establiran els procediments de designació dels candidats electorals.
- e) Els drets i els deures dels afiliats, d'acord amb els articles 14 i 15, i en particular, el deure d'efectuar les declaracions de patrimoni corresponents en cas de resultar subjectes a aquesta obligació de conformitat amb la Llei de transparència, accés a la informació pública i govern obert.
- f) La pèrdua de la condició d'afiliat, els procediments sancionadors contra els afiliats i el sistema de garanties.
- g) El règim econòmic i patrimonial, d'acord amb les previsions d'aquesta Llei.
- h) Les causes de dissolució i l'aplicació, si és el cas, dels drets i del patrimoni del partit.

2. Els estatuts que acompanyin l'acta fundacional és suficient que continguin les matèries indicades en les lletres a), b) i c) de l'apartat anterior. En aquest cas, la comissió promotora convocarà una assemblea general dels afiliats en el termini de sis mesos des de la inscripció, en la qual s'aprovaran els estatuts definitius i s'elegiran els òrgans directius.

Article 8. *Registre*

1. Els partits adquireixen personalitat jurídica mitjançant la seva inscripció en el Registre de partits polítics, a partir del dia següent a la seva inscripció. Fins aquest moment, els promotors responen personalment i de manera solidària per les actuacions que realitzin en nom del partit polític en procés de constitució.

2. Els promotors han de presentar la sol·licitud d'inscripció al Registre, acompanyada de l'acta fundacional i els estatuts que en tot cas hauran de satisfer els requisits que contempla l'article 7.

3. El responsable del Registre inscriurà el partit en el termini de 30 dies des de la presentació de la sol·licitud, llevat que consideri que concorre alguna de les causes de denegació de la inscripció que determina l'article següent.

4. El Registre de partits polítics depèn del ministeri responsable de l'interior. El ministre responsable d'interior nomena i cessa el responsable del Registre de partits polítics.

5. El Registre de partits polítics és públic i es regeix per aquesta Llei, el reglament que aprovi el Govern i, subsidiàriament, per la normativa d'associacions.

Article 9. Causes de denegació de la inscripció

La inscripció d'un partit polític en el Registre de partits polítics només pot denegar-se per una de les causes següents:

- a) Manca o defectes de la documentació necessària per a la inscripció segons els articles 6 i 7.
- b) No preveure un funcionament o una organització de caràcter democràtic, d'acord amb el que disposa el capítol segon.
- c) Indicis d'il·licitud penal.
- d) Successió d'un partit dissolt judicialment.

Article 10. Procediment

1. Si el responsable del Registre, dins del termini que estableix l'article 8.3, considera que la documentació presentada per a la inscripció del partit polític és incompleta o té defectes, ho comunicarà als promotors perquè esmenin les deficiències observades dins del termini dels 30 dies següents, amb suspensió del termini per inscriure. Transcorregut el termini d'esmena sense que els promotors hagin esmenat les deficiències advertides, l'expedient es considera caducat i el responsable del Registre en declararà l'arxiu.

Contra aquesta resolució es pot interposar recurs administratiu davant del ministre responsable d'interior. Aquest recurs té caràcter potestatiu. Els promotors poden presentar demanda judicial directa contra la resolució administrativa pel procediment urgent i preferent de tutela dels drets i les llibertats fonamentals.

2. Si el responsable del Registre, dins del termini que estableix l'article 8.3, considera que el partit polític presenta una organització o un funcionament que no respon als criteris democràtics que estableix el capítol segon, en donarà compte al ministre responsable d'interior, amb suspensió del termini per inscriure.

El ministre responsable d'interior, en el termini de 30 dies, resoldrà inscriure el partit polític en el Registre o bé requerirà els promotors perquè modifiquin, en el termini de 30 dies, els estatuts o l'altra documentació presentada a fi de complir els criteris d'organització i funcionament democràtics que estableix el capítol segon. Transcorregut aquest termini sense haver comunicat la modificació dels estatuts o altra documentació, l'expedient es considera caducat i el responsable del Registre en declararà l'arxiu, sense perjudici dels recursos que es puguin interposar.

Transcorregut el termini de 30 dies de què disposa el ministre per dictar la resolució a què fa referència el paràgraf anterior sense que l'hagi adoptada, s'inscriurà el partit polític en el Registre de partits polítics.

Contra la resolució del ministre responsable d'interior els promotors poden presentar demanda judicial pel procediment urgent i preferent de tutela dels drets i les llibertats fonamentals.

3. Si el responsable del Registre, dins del termini que estableix l'article 8.3, considera que la sol·licitud d'inscripció presenta indicis d'il·licitud penal, en donarà compte al ministre responsable d'interior, que ho comunicarà al Ministeri Fiscal, que en el termini de 30 dies podrà exercir les accions judicials que corresponguin o bé retornar l'expedient al ministre de l'interior, per a la seva inscripció. Si el Ministeri Fiscal no exerceix accions judicials en aquest termini, s'inscriurà el partit polític en el Registre de partits polítics.

4. Si el responsable del Registre, dins del termini que estableix l'article 8.3, considera que els sol·licitants pretenen succeir un partit dissolt judicialment, en donarà compte al ministre responsable d'interior, que sol·licitarà informe al Fiscal General de l'Estat. El ministre, en el termini de 60 dies des de la presentació de la sol·licitud d'inscripció, resoldrà inscriure el partit o denegar la inscripció. En aquest cas, els promotors podran recórrer davant la Sala contenciosa-administrativa del Tribunal Superior, en els termes de l'article 20.

Capítol segon. Organització i funcionament

Article 11. *Principis generals*

D'acord amb el que estableix l'article 26 de la Constitució, el funcionament i l'organització dels partits polítics han de ser democràtics i les seves actuacions, conformes a la llei.

Article 12. *Organització democràtica*

1. L'òrgan superior de cada partit polític estarà constituït per una assemblea general on podran participar tots els seus membres, directament o per mitjà de representants, segons fixin els estatuts.

2. L'assemblea general, amb la denominació que rebi als estatuts de cada partit, elegirà els òrgans generals de govern del partit i podrà destituir-los, en els termes que fixin els estatuts.

3. Els estatuts determinaran les altres competències de l'assemblea general, que en tot cas comprendran l'aprovació i modificació dels estatuts, l'aprovació del programa o ideari general del partit, la incorporació del partit a federacions i unions de partits i la seva dissolució.

Article 13. *Funcionament democràtic*

1. Els estatuts preveuran el funcionament dels òrgans interns del partit, segons criteris democràtics.

En especial, establiran:

- a) Procediments de control democràtic dels òrgans directius.
- b) Procediments que promoguin la paritat de gènere.
- c) Regles per la convocatòria dels òrgans col·legiats, que s'haurà de fer amb antelació suficient i amb expressió dels temes per tractar.
- d) El règim de majoria per prendre decisions. Si no s'especifica altra cosa, les decisions es prenen per majoria simple. L'elecció de persones als òrgans directius es farà mitjançant votació secreta.

2. Els estatuts preveuran procediments per a la participació dels membres del partit en la designació dels candidats que presenti a les eleccions.

Article 14. *Drets dels membres*

1. Els estatuts establiran els drets dels afiliats, que en tot cas comprendran:

- a) Assistir i participar en l'assemblea general, personalment o a través de representants, segons disposin els estatuts.
- b) Ser elegit als òrgans directius i participar en la seva elecció, en els termes que s'estableixin.
- c) Participar en les activitats del partit.
- d) Rebre informació de les activitats del partit, de les decisions dels òrgans directius i de l'estat de comptes.
- e) Recórrer als òrgans interns de garantia en cas de ser sancionats.
- f) Causar baixa en el partit, amb la mera comunicació d'aquesta voluntat.

2. Tots els membres tenen igualtat de drets, sense perjudici que els estatuts puguin introduir diferències entre andorrans i estrangers d'acord amb la distinció de drets polítics que estableix el capítol quart del títol II de la Constitució.

Article 15. *Deures dels membres*

Els membres d'un partit polític s'obliguen a:

- a) Respectar els estatuts i el programa del partit.
- b) Col·laborar en la consecució de les finalitats del partit.

- c) Respectar i complir els acords adoptats pels òrgans del partit.
- d) Contribuir al sosteniment econòmic del partit, abonant les quotes i contribucions que s'estableixin estatutàriament.
- e) Efectuar les declaracions de patrimoni corresponents en cas de resultar subjectes a aquesta obligació de conformitat amb la Llei de transparència, accés a la informació pública i govern obert.

Article 16. *Garanties*

1. Els estatuts preveuran el règim sancionador i disciplinari dels membres del partit, que inclourà les infraccions i les seves corresponents sancions, que seran raonables i proporcionades.
2. La suspensió de militància, l'expulsió i qualsevol altra sanció que impliqui privació de drets dels membres només es podrà prendre com a resultat d'un procés contradictori on l'afectat hagi pogut ser escoltat.
3. Sense perjudici dels recursos legals que pugui interposar, el membre del partit que hagi estat sancionat podrà recórrer a un òrgan intern del partit, amb facultats per revisar la sanció.

Article 17. *Principi de legalitat d'actuació*

1. Els partits polítics exerciran lliurement les seves activitats, amb ple respecte de la Constitució i de les lleis. L'actuació contra la Constitució i les lleis és causa de suspensió de les activitats del partit i de la seva dissolució, en els termes del capítol tercer.
2. Els partits podran establir regulacions i protocols interns d'actuació dels òrgans del partit i dels seus membres, així com procediments interns per la seva garantia i control, amb la finalitat d'assegurar el compliment estricte de la legalitat i dels propis estatuts. L'existència d'aquestes regulacions i protocols, així com les garanties establertes pel seu compliment, serà tinguda en compte adequadament als efectes de la possible imputació al partit de les accions il·legals que eventualment puguin cometre els seus membres.

Capítol tercer. Suspensió i dissolució

Article 18. *Dissolució i extinció*

1. Els partits polítics es dissolen:
 - a) Per decisió del propi partit, en els termes previstos en els seus estatuts, subjecta a ratificació de l'òrgan judicial.
 - b) Per decisió judicial, en els termes previstos en aquest capítol.
 - c) Per la seva fusió amb un altre partit polític, en els termes previstos en els seus estatuts.
2. La dissolució d'un partit polític s'inscriurà en el Registre de partits polítics i extingirà la seva personalitat jurídica.

Article 19. *Causes de suspensió i dissolució*

1. Només es pot ordenar la suspensió d'activitats d'un partit polític o la seva dissolució per les causes següents:
 - a) Comissió d'il·lícits penals.
 - b) Vulneració dels principis democràtics i els valors constitucionals proclamats a l'article 1.2 de la Constitució a través d'actuacions que vulnerin els drets i llibertats de les persones reconeguts al títol II o que utilitzin, incitin o justifiquin la violència.
 - c) Vulneració de la legalitat vigent.
 - d) Establiment d'una organització o d'un funcionament no democràtic, que no respecti el que disposen els articles 11 a 13.
 - e) La no reversió de la causa que ha motivat la suspensió d'activitats, un cop transcorregut el termini de la suspensió fixat.

2. El Fiscal General de l'Estat instarà la suspensió d'un partit polític quan hagi comès actes contemplats en el primer apartat.
3. El Fiscal General de l'Estat ha d'instar la dissolució d'un partit polític quan concorri el supòsit previst a la lletra e) del primer apartat, i també quan s'hagin comès altres actes establerts en el mateix apartat de manera greu o reiterada.
4. Per imputar al partit les conductes de l'apartat primer es tindrà en compte l'existència de regulacions i protocols interns de conducta i de procediments de control corresponents.

Article 20. *Competència judicial per a la dissolució*

1. La competència per declarar la dissolució d'un partit polític correspon en exclusiva al Tribunal Superior.
2. Coneixerà de les demandes de dissolució i dels seus incidents:
 - a) La Sala penal, si la demanda es basa en la causa prevista a la lletra a) de l'article 19.1.
 - b) La Sala administrativa, si la demanda es basa en les altres causes previstes a l'apartat 1 de l'article 19 o en el supòsit previst a la lletra a) de l'apartat 1 de l'article 18.

Si la demanda es basa en la lletra a) de l'article 19.1 i en una altra causa del mateix article, la sala competent serà la Sala penal.

3. Contra la sentència de la sala del Tribunal Superior es podrà interposar recurs davant del propi Tribunal Superior, que serà conegut pels magistrats que no hagin participat en la sentència recorreguda. Contra aquesta sentència, si escau, es podrà interposar recurs d'empara davant del Tribunal Constitucional.
4. El procediment davant del Tribunal Superior es tramitarà de manera urgent i preferent.
5. En una causa de dissolució es pot demanar com a mesura cautelar la suspensió d'activitats del partit polític. Aquesta petició es tramitarà com incident dins del procés general, amb urgència i amb caràcter preferent.
6. La dissolució d'un partit polític la insta el propi partit o el Fiscal General de l'Estat.

Article 21. *Competència judicial per a la suspensió d'activitats*

1. La suspensió d'activitats d'un partit polític, com a causa principal referida a una activitat determinada o com a mesura cautelar en una causa de dissolució, només pot ser acordada pel Tribunal Superior, en els mateixos termes que l'article anterior.
2. La suspensió d'una determinada activitat d'un partit polític només pot ser instada pel Ministeri Fiscal. Si una persona considera que una activitat d'un partit polític incorre en una causa de suspensió, podrà dirigir-se al Ministeri Fiscal perquè emprengui les accions que consideri necessàries.

Article 22. *Efectes de la dissolució i la suspensió d'activitats*

1. La dissolució per ordre judicial d'un partit polític comportarà el cessament de la seva activitat, la liquidació del seu patrimoni i la seva baixa automàtica en el Registre de partits polítics, sense perjudici de les responsabilitats personals que corresponguin als seus dirigents o als seus membres.
2. No es podrà crear cap partit polític amb la mateixa denominació d'un altre que hagi estat dissolt per ordre judicial o que pretengui succeir-lo.
3. La resolució judicial que acordi la liquidació del patrimoni del partit dissolt nomenarà un liquidador. L'autoritat judicial haurà de donar publicitat a les propostes d'adjudicació que faci el liquidador, i autoritzarà sempre la millor oferta econòmica. També ha d'autoritzar la retribució del liquidador.
4. La suspensió d'un partit polític comportarà el cessament temporal de les seves activitats, en els termes que estableixi la resolució judicial que ho acordi. En aquesta resolució ha de constar l'abast de la suspensió d'activitats, que l'autoritat judicial determina tenint en compte la salvaguarda de l'interès general, així com el termini màxim de la suspensió, que en cap cas pot ser superior a quatre anys.

Capítol quart. Finançament dels partits polítics

Secció primera. Disposicions generals

Article 23. Àmbit

1. Els partits polítics es finançaran exclusivament mitjançant les fonts i els procediments que estableix aquesta Llei.

2. Les disposicions d'aquesta Llei sobre donacions, crèdits, rendiments d'activitats i de gestió del patrimoni propi i herències i llegats dels partits polítics s'apliquen també a les fundacions i altres entitats que hi estiguin vinculades.

S'entén que una entitat està vinculada a un partit polític quan estatutàriament s'estableixi una relació estable entre elles, quan hi hagi una alta coincidència de les persones que formen part dels seus respectius òrgans directius o quan existeixi de fet una relació estreta i permanent entre les seves activitats.

3. Les associacions i, en general, les agrupacions de persones, inscrites o no en el Registre d'associacions, que es presentin a eleccions resten sotmeses, durant tota la legislatura o mandat comunal, a les disposicions d'aquest capítol, i en particular, al règim d'infraccions i sancions i al control del Tribunal de Comptes, sempre que compleixin una de les següents condicions:

- a) hagin obtingut representació al Consell General o als consells dels comuns; o
- b) continuïn la seva activitat amb vocació de concórrer a processos electorals generals o comunals.

Article 24. Fonts de finançament

1. Els partits polítics finançaran les seves despeses mitjançant:

- a) Les quotes dels seus afiliats i simpatitzants i dels seus càrrecs electes remunerats i dels titulars de llocs de lliure designació, així com les contribucions personals que realitzin els candidats.
- b) Les donacions, en diners o en espècies, els serveis gratuïts o a preu reduït que percebin en els termes i condicions previstos en la present Llei.
- c) Els fons procedents dels crèdits d'entitats financeres i altres serveis financers.
- d) El rendiment de les activitats que realitzin, pròpies dels partits polítics, i els rendiments procedents de la gestió del seu propi patrimoni, els beneficis procedents de les seves activitats promocionals, i els que puguin obtenir dels serveis que puguin prestar en relació amb els seus fins específics.
- e) Les herències i llegats que rebin.
- f) Els recursos procedents del finançament públic.

2. Els partits polítics només podran tenir ingressos provinents de nacionals o residents al Principat d'Andorra.

3. Per a garantir la igualtat efectiva en el dret de participació política, el finançament privat queda restringit pels límits establerts a la present Llei.

Secció segona. Fonts de finançament privat

Article 25. Quotes

1. Els estatuts determinaran el procediment pel qual el partit pot aprovar l'establiment de les quotes generals i periòdiques dels afiliats i, en el seu cas, dels simpatitzants per contribuir a sostenir les despeses.

2. Els estatuts determinaran igualment el procediment per establir, en el seu cas, les quotes especials que s'exigeixin als càrrecs públics remunerats i als titulars de llocs de lliure designació. El Tribunal de Comptes pot recomanar la reducció d'aquesta aportació si estima, en informe motivat, que la seva quantia pot afectar el principi d'objectivitat en l'actuació de l'Administració pública.

Aquestes aportacions es realitzaran en un compte destinat específicament a aquesta comesa i no poden superar el 10 % del salari net anual de la persona.

3. Les quotes i aportacions dels afiliats i simpatitzants hauran de realitzar-se mitjançant domiciliació bancària de la qual sigui titular l'afiliat o mitjançant ingrés nominatiu en el compte que designi el partit.

Article 26. Donacions

1. Els partits polítics podran rebre donacions no finalistes, nominatives, en diner o en espècie, procedents únicament de persones físiques, dintre dels límits i d'acord amb els requisits i condicions establertes en aquesta Llei.

2. S'entén per donació, als efectes d'aquesta Llei, qualsevol aportació en béns o serveis amb valor econòmic que es faci sense cap contraprestació, incloses les aportacions personals dels membres del partit i dels candidats electorals. Queda exceptuat el treball voluntari que dediquin al partit els seus membres i simpatitzants i els candidats electorals.

3. Les persones físiques podran realitzar donacions als partits polítics per un valor màxim anual de 6.000 euros per partit.

4. No poden efectuar donacions als partits polítics, ni directament ni indirecta:

a) Les persones jurídiques, els ens sense personalitat jurídica i les altres entitats, i en concret les fundacions, les associacions i els grups parlamentaris.

b) Les persones físiques que, mitjançant contracte vigent, prestin serveis o realitzin subministraments o obres per a alguna de les administracions públiques.

c) Les entitats públiques, parapúbliques i de dret públic i les societats públiques, i en general les participades amb capital públic, ni de les seves fundacions.

5. No podran contractar serveis o subministraments amb les administracions públiques les persones físiques que hagin realitzat donacions als partits polítics durant el període d'un any anterior.

6. Els partits no acceptaran donacions anònimes.

7. Les donacions dineràries s'ingressaran en un compte obert amb aquesta finalitat exclusiva en una entitat financera, fent constar el nom i identificació fiscal del donant, el seu domicili, la quantia donada i la data de la donació. L'entitat financera on es realitzi la imposició estarà obligada a estendre al donant un document acreditatiu en què constin els extrems anteriors.

8. Quan es tracti de donacions en espècie, l'efectivitat de les percebudes s'acreditarà mitjançant certificació expedida pel partit polític en la qual s'haurà de fer constar, a més de la identificació del donant, el document públic o document autèntic que acrediti l'entrega del bé donat fent menció expressa del caràcter irrevocable de la donació. Les donacions en espècie seran valorades d'acord amb la normativa vigent de comptabilitat dels empresaris.

9. Totes les donacions són irrevocables i no poden estar subjectes a una finalitat o condició.

10. Els partits polítics no podran acceptar, ni directament ni indirecta, donacions que excedeixin els límits o incompleixin les condicions establertes en la present Llei.

11. Els partits polítics no podran acceptar donacions provinents de Govern, partits polítics o entitats públiques estrangeres. Queden excloses d'aquesta prohibició les subvencions de les federacions o organismes internacionals dels quals els partits polítics en siguin membre per a projectes democràtics i concrets que es vulguin dur a terme en pro de l'interès general. En aquest cas, aquestes subvencions i el seu destí, que obligatòriament haurà de ser aquell projecte o projectes en concret, hauran de constar als comptes del partit i estan sotmeses al mateix règim de límit de quantitat, control i publicitat que les donacions fetes per persones físiques als partits polítics previst en el present article.

I en tots els casos, les subvencions rebudes no podran superar en cap cas el 40% del cost total del referit projecte.

12. Els partits polítics han de posar en coneixement del Tribunal de Comptes totes les donacions rebudes, amb la informació que preveuen els apartats 7 i 8 d'aquest article, en el termini màxim de vuit dies hàbils a partir del dia de la donació.

El Tribunal de Comptes farà públics, cada sis mesos, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*, els llistats amb dita informació.

13. Els partits polítics no poden acceptar que, ni directament ni indirecta, terceres persones assumeixin de forma efectiva el cost de les seves adquisicions de béns, obres o serveis o qualsevol altra despesa que generi la seva activitat.

14. Si un crèdit o un préstec concedit a un partit polític és assumit per una altra persona, en virtut d'un aval o una altra figura jurídica anàloga, aquest fet es considera a tots els efectes com una donació si la persona esmentada no exerceix en un termini raonable les accions oportunes per rescabalar-se.

Article 27. Crèdits

1. Els partits polítics només podran realitzar operacions de crèdit i obtenir serveis financers amb entitats financeres.

2. La condonació d'interessos o de capital i l'establiment de condicions favorables diferents de les ordinàries de mercat o dels usos habituals del tràfic mercantil seran considerats com a donacions i hauran de seguir el règim previst a l'article 26.

3. La documentació sobre les operacions de crèdit i sobre les contemplades en l'apartat anterior hauran de ser aportades pel partit al Tribunal de Comptes, que podrà també reclamar-les a les entitats financeres.

Article 28. Rendiments d'activitats pròpies

Els partits polítics no poden realitzar activitats de caràcter professional, empresarial o mercantil.

No tindran aquesta consideració les activitats que puguin realitzar en el marc de les seves finalitats, incloses les de caràcter promocional i les destinades a la recaptació de fons.

Els fons o els resultats econòmics obtinguts d'aquestes activitats seran consignats degudament en la comptabilitat del partit.

Article 29. Rendiments patrimonials

Els partits tenen capacitat per administrar el patrimoni propi. Els rendiments obtinguts constituïran en tot cas ingressos del partit.

Les transmissions patrimonials en què intervingui el partit han de ser consignades específicament en la comptabilitat del partit, amb identificació dels béns objecte de transmissió i de totes les persones intervinents.

Article 30. Llegats i herències

Els llegats i les herències que rebin els partits polítics seran consignats específicament en la comptabilitat del partit, amb identificació dels béns rebuts i del transmissor.

Els partits no podran acceptar llegats ni herències que estableixin condicions o estipulacions que condicionin la seva acció política.

L'acceptació d'una herència per part d'un partit es farà sempre a benefici d'inventari.

Secció tercera. Fonts de finançament públic

Article 31. Finançament públic

El finançament públic dels partits polítics prové exclusivament de la subvenció de representació que regula aquesta Llei.

Article 32. *Subvenció de representació*

1. Els partits polítics constituïts de conformitat amb aquesta llei reben una subvenció de representació per sufragar les seves despeses de funcionament. Aquesta subvenció és diferent de la subvenció per sufragar despeses electorals que regulen els articles 44 i 45.

Aquesta subvenció és de caràcter anual i es percep durant tota la durada d'una legislatura. En cas de que la legislatura comenci o acabi en una data diferent a l'inici o l'acabament de l'any natural, la subvenció es distribueix de manera proporcional als mesos de l'any natural corresponents a la nova legislatura.

La liquidació d'aquest import es realitzarà per mitjà d'una partida prevista en el Pressupost General de l'Estat del mateix exercici en forma de pagaments trimestrals prèvia verificació que els partits que han de rebre la subvenció estiguin inscrits al registre de partits polítics.

2. Per tenir dret a dita subvenció, cal que el partit polític hagi concorregut, sol o en coalició, a les eleccions de la legislatura durant la qual es percep la subvenció, i que la candidatura amb la qual concorri hagi obtingut com a mínim un 10% dels vots emesos en la circumscripció corresponent, encara que no hagin obtingut representació al Consell General o als comuns.

Si un cop iniciada la legislatura, una candidatura electoral es constitueix com a partit polític, aquest rebrà la subvenció de representació en base als resultats electorals obtinguts i amb un import proporcional al període de l'any natural restant a comptar des del dia en que quedi formalment inscrit.

En el cas que una candidatura rebi el suport de varis partits polítics, la subvenció serà distribuïda segons l'acord que aquests determinin de manera prèvia en el si de la candidatura i a manca d'aquest, de manera proporcional a la representació de dits partits en la candidatura.

Les candidatures que no siguin presentades per cap partit polític, encara que obtinguin representació al Consell General o als comuns, no poden rebre la subvenció de representació.

3. La subvenció de representació destinada a sufragar les despeses de funcionament s'estableix per cada any natural en base als següents criteris:

a) Bases de càlcul:

- 5.000 € als partits que componen la llista nacional en les eleccions al Consell General;
- 1.400 € als partits que componen la llista parroquial en les eleccions al Consell General; i
- 1.400 € als partits que componen la llista en les eleccions comunals.

La distribució de l'import base entre els diferents partits integrants d'una candidatura s'efectuarà d'acord amb l'establert a l'apartat segon del present article, i haurà de ser comunicada al Govern a l'inici de cada legislatura i abans del pagament de la primera subvenció.

b) Determinació de l'import de la subvenció:

L'import de la subvenció de representació d'un partit polític serà el resultat de la suma de les diferents bases que correspongui a cada partit d'acord amb allò establert a l'apartat a anterior.

Secció quarta. Règim comptable

Article 33. *Administrador*

1. Tot partit ha de nomenar un administrador general responsable dels seus ingressos i despeses i de la seva comptabilitat. El seu nom serà comunicat al Tribunal de Comptes.

2. L'administrador del partit polític pot ser designat administrador electoral, amb les funcions que li assigna el capítol cinquè.

Article 34. *Obligacions comptables*

1. Tot partit polític ha de portar la comptabilitat adequada, segons els principis generalment acceptats i d'acord amb els models, indicacions i criteris que estableixi el Tribunal de Comptes, que permeti el compliment de

les obligacions que estableix aquesta Llei, el coneixement de la seva situació financera i patrimonial i el seu control per part del Tribunal de Comptes.

2. La comptabilitat del partit continuarà de manera detallada l'estat d'ingressos i de despeses i l'inventari de béns.

3. En especial, en els llibres de tresoreria s'hi anotaran de manera separada els ingressos corresponents a:

- les quotes dels membres i simpatitzants;
- les donacions privades;
- les operacions de crèdit;
- els rendiments d'activitats pròpies;
- els rendiments patrimonials;
- els llegats i herències rebudes;
- la subvenció pública general;
- les subvencions electorals.

Igualment, s'hi anotaran les despeses, com a mínim, següents:

- despeses de personal;
- despeses d'adquisició de béns i serveis;
- despeses financeres de crèdits;
- altres despeses d'administració;
- despeses de les activitats pròpies dels partits.

S'anotaran també les operacions de capital relatives a:

- crèdits d'institucions financeres;
- inversions;
- deutors i creditors.

4. Abans del dia 1 de març cada partit aprovarà els seus comptes anuals corresponents a l'exercici anterior, que inclouran el balanç, el compte de resultats, l'inventari de béns i una memòria explicativa.

Els comptes anuals inclouran la totalitat dels actius i els passius del partit, inclòs els de caràcter electoral.

La memòria inclourà la relació de subvencions públiques i de donacions privades rebudes de persones físiques amb referència concreta, en cadascuna d'elles, dels elements que permetin identificar al donant i senyalar l'import de capital rebut.

La memòria haurà d'anar acompanyada d'un annex on s'especifiquin les condicions contractuals estipulades dels crèdits o préstecs de qualsevol classe que mantingui el partit amb entitats de crèdit, amb identificació de l'entitat concedent, l'import atorgat, el tipus d'interès i el termini d'amortització i el deute pendent al tancament de l'exercici amb indicació de qualsevol contingència rellevant sobre el compliment de les condicions pactades.

Tots els partits polítics hauran de remetre els comptes anuals consolidats, degudament formalitzats al Tribunal de Comptes abans del dia 1 d'abril. Una vegada presentats, s'hauran de remetre en el termini màxim d'un mes, al Registre de partits polítics, amb la justificació emesa pel Tribunal de Comptes conforme s'ha efectuat la seva presentació.

5. El Tribunal de Comptes concretarà els criteris i estàndards aplicables a la comptabilitat dels partits, en exercici de les funcions que li atribueix l'article 5 de la seva Llei.

6. Els partits polítics conservaran la documentació comptable i la que li doni suport per un període de deu anys.

7. Les regles i el format adequat de comptabilitat que estableixi el Tribunal de Comptes resultarà d'aplicació al finançament de totes les formacions polítiques i llistes de candidats que participin a les eleccions, tant dins com fora del període de les eleccions.

Secció cinquena. Control de comptes

Article 35. *Control intern*

1. Els partits han d'establir controls interns dels seus comptes, que garanteixin la transparència i el compliment de les seves obligacions legals en matèria de finançament. En la memòria dels comptes anuals, informaran el Tribunal de Comptes dels procediments establerts.
2. Els partits poden contractar els serveis d'auditors externs per verificar el seus comptes anuals.
3. Els informes que s'elaborin en aplicació dels apartats 1 i 2 seran adjuntats als comptes anuals que el partit remeti al Tribunal de Comptes.

Article 36. *Control del Tribunal de Comptes*

1. El Tribunal de Comptes fiscalitzarà els comptes anuals dels partits polítics, sense perjudici de la fiscalització de les despeses electorals en els termes del capítol cinquè.
2. A l'efecte de l'apartat anterior, els partits polítics remetran al Tribunal abans del dia 1 d'abril de cada any els comptes corresponents a l'annualitat anterior, degudament aprovats. La documentació comptable es remetrà acompanyada d'una memòria econòmica on es resumeixin els ingressos i les despeses del partit, amb el format que fixi el Tribunal de Comptes.
3. El control del Tribunal de Comptes s'estendrà sobre tots els fons gestionats pels partits, inclosos els ingressos de caràcter privat.
4. El Tribunal de Comptes elaborarà un informe provisional de fiscalització dels comptes de cada partit polític, en el termini de quatre mesos a comptar des de la seva recepció, fent constar especialment les observacions relatives a la falta de justificació d'ingressos o de despeses, irregularitats comptables, vulneracions dels límits i condicions dels ingressos i qualsevol altra irregularitat, econòmica o comptable.
5. El Tribunal de Comptes pot requerir els partits polítics perquè facilitin la documentació o la informació sobre la seva situació econòmica, financera i patrimonial que necessiti per emetre el seu informe de fiscalització. Els requeriments seran satisfets en el termini màxim de quinze dies. Si no fos possible per les circumstàncies concretes del cas, el partit polític ho posarà en coneixement del Tribunal, que fixarà el termini adient, que en cap cas excedirà de dos mesos.

A més, les persones i entitats que haguessin mantingut relacions de naturalesa econòmica amb els partits polítics estaran obligats, si són requerits pel Tribunal de Comptes, a proporcionar la informació i justificació detallada de les operacions realitzades.

6. L'informe provisional de fiscalització serà notificat al partit polític en el termini de tres dies des de la seva aprovació pel Tribunal. El partit podrà formular al·legacions en el termini de quinze dies, ampliable fins a trenta.
7. El Tribunal de Comptes emetrà l'informe definitiu de fiscalització en el termini de trenta dies des de la finalització del termini d'al·legacions. Per acord del Tribunal, aquest termini pot ser prorrogat trenta dies més si la complexitat del cas ho requereix.

L'informe definitiu verificarà la regularitat dels comptes del partit i de la seva gestió econòmic-financera, així com el compliment de les obligacions que deriven d'aquesta Llei. L'informe farà constar totes les irregularitats i infraccions que hagi detectat i les mesures adoptades o proposades per corregir-les i sancionar-les. Podrà incloure també recomanacions i propostes per millorar la gestió econòmica i comptable dels partits.

8. Si el Tribunal de Comptes observa falta de justificació de les despeses, ordenarà la devolució de la subvenció general per l'import equivalent, sense perjudici, si escau, de les responsabilitats que corresponguin. Aquest import serà deduït de la subvenció següent en cas que no s'hagi rescablat abans de la seva percepció. Aquesta reducció pot fer-se efectiva en diferents exercicis pressupostaris i es mesurarà tenint en compte els avantatges derivats de l'actuació il·lícita del partit o coalició.

Les resolucions del Tribunal que ordenin el reintegrament de fons públics són recurribles judicialment davant la Batllia.

9. Si el Tribunal de Comptes observés irregularitats en la gestió dels fons que puguin constituir infraccions previstes a l'article 37, iniciarà el procediment que preveu l'article 39.

Si advertís indicis racionals de conductes delictives, ho comunicarà al Ministeri Fiscal.

10. El Tribunal de Comptes inclou en la seva memòria anual d'activitats els resultats de la fiscalització dels comptes dels partits polítics, així com un exemplar dels comptes esmentats. L'informe anual conté les recomanacions i les propostes que el Tribunal estimi convenients per garantir el compliment de la Llei i millorar el règim del finançament dels partits polítics.

Aquesta memòria es publica al *Butlletí del Consell General*, tal com preveu l'article 32 de la Llei del Tribunal de Comptes.

11. El Tribunal de Comptes, a petició del Consell General o quan ho estimi convenient, podrà elaborar i elevar al Consell General informes, memòries i estudis sobre el finançament dels partits polítics, incloent les recomanacions i propostes que estimi convenients.

Secció sisena. Infraccions i sancions

Article 37. *Infraccions*

1. Amb independència de les responsabilitats civils i penals que corresponguin, se sancionen com infraccions en matèria de finançament dels partits polítics les conductes següents:

- Rebre donacions privades per sobre de les quanties màximes o amb vulneració de les condicions establertes per aquesta Llei.
- Que els partits polítics efectuïn aportacions a les candidatures electorals per sobre dels límits de despesa màxima electoral, amb contravenció de les disposicions de l'article 43, apartat 3, lletra a).
- Infringir les obligacions comptables que deriven d'aquesta Llei, de manera que s'impedeixi o es dificulti greument el coneixement de la situació financera i patrimonial dels partits polítics.
- No remetre els comptes al Tribunal de Comptes dins el termini i en les condicions establertes per aquesta Llei.
- No atendre els requeriments del Tribunal de Comptes o obstaculitzar de qualsevol manera la seva fiscalització.
- Les altres vulneracions de les obligacions que estableix el capítol quart de la Llei.

2. Són responsables de les infraccions les persones que cometin les conductes de l'apartat anterior. Si no fos possible individualitzar la conducta o imputar-la a una persona concreta, serà responsable el partit polític.

Per imputar al partit les conductes de l'apartat primer es tindrà en compte:

- L'existència de regulacions i protocols interns de conducta.
- L'existència de procediments eficaços de control.

3. El termini de prescripció de les infraccions establertes en aquest article és de cinc anys.

4. Als efectes de les infraccions previstes en aquest article i de les restants disposicions d'aquesta secció, les associacions i agrupacions de persones previstes a l'article 23.3 s'equiparen als partits polítics.

Article 38. *Sancions*

1. Les infraccions previstes a les lletres a) i b) de l'apartat 1 de l'article 37 seran sancionades amb multa d'entre el doble i el triple de la quantia de la donació irregular.

2. Les infraccions previstes a les lletres c), d) i e) de l'apartat 1 de l'article 37 seran sancionades amb multa de 3.000 € fins a 100.000 €. El Tribunal de Comptes a més podrà ordenar que no es lliuri la subvenció general següent fins que no s'hagi complert l'obligació desatesa.

3. Les infraccions previstes a la lletra f) de l'apartat 1 de l'article 37 seran sancionades amb multa de 1.000 € fins a 50.000 €.

4. Per graduar les sancions es tindran en compte les circumstàncies de la infracció, la seva gravetat, els efectes que hagi causat i la reincidència.

5. El partit serà en tot cas responsable subsidiari de les sancions que s'imposin als seus membres, sense perjudici de la facultat de repetir contra les persones directament responsables.

6. Les multes que hagi de pagar el partit seran deduïdes de la propera subvenció pública que hagi de rebre en cas que no s'hagin satisfet abans de la seva percepció.

Article 39. *Procediment sancionador*

1. El Tribunal de Comptes incoarà un procediment sancionador quan en un informe de fiscalització dels comptes d'un partit polític observi irregularitats que puguin constituir infraccions previstes en l'article 37.

2. El procediment es dirigirà contra la persona o persones que apareguin presumptament com responsables de les conductes infractores o, si no és possible identificar-les o individualitzar les responsabilitats, contra el partit, que actuarà per mitjà de la representació del seu administrador.

El partit té en tot cas la consideració de part interessada en el procediment.

3. L'acord d'incoació del procediment inclourà la designació d'un instructor, que ha de ser un dels membres del Tribunal de Comptes, el relat dels fets que l'originen, la infracció imputada i els responsables presumptes, d'acord amb l'apartat 2 i l'article 37.2.

L'acord d'incoació serà notificat als interessats en el termini de vint-i-quatre hores des de la seva adopció.

4. En el termini de quinze dies a comptar des de la notificació, els interessats podran formular al·legacions i proposar les proves que estimin convenients.

La pràctica de les proves no s'estendrà més de 30 dies. Aquest termini es podrà prorrogar 30 dies més, per acord de l'instructor, si concorren circumstàncies excepcionals.

La denegació per part de l'instructor de la pràctica de les proves proposades, així com la denegació de la pròrroga del termini per practicar-les, podran ser recorregudes davant del Ple del Tribunal que resoldrà en un termini de tres dies.

5. Una vegada practicades les proves admeses i formulades les al·legacions, l'instructor formularà en el termini de quinze dies una proposta de resolució, en la que constaran els tràmits realitzats fins el moment; els fets que considera provats; la infracció que, en el seu cas, s'hagi comés; la sanció que, en el seu cas, es proposa, amb expressió de les circumstàncies tingudes en compte per graduar-la; i les persones responsables.

La proposta de resolució serà notificada als interessats en el termini de vint-i-quatre hores.

6. Els interessats podran formular al·legacions respecte de la proposta de resolució en el termini de quinze dies des de la seva notificació. Durant aquest període se'ls posarà de manifest l'expedient per la seva consulta.

7. Transcorregut el període d'al·legacions i vista de l'expedient, l'instructor elevarà al Ple la proposta de resolució i les al·legacions presentades. El Ple resoldrà en el termini de quinze dies.

8. El termini màxim per resoldre l'expedient sancionador és de sis mesos des de la seva incoació. Transcorregut aquest termini sense que s'hagi dictat resolució definitiva, l'expedient es considerarà caducat i s'arxivarà.

9. La resolució del Ple del Tribunal de Comptes pot ser recorreguda davant la Sala administrativa del Tribunal Superior.

Capítol cinquè. Finançament electoral

Secció primera. L'administrador i els comptes electorals

Article 40. *Administrador electoral de la candidatura*

1. Tota candidatura ha de tenir un administrador electoral responsable dels seus ingressos i despeses, i de la seva comptabilitat. El seu nom ha de ser comunicat a la Junta Electoral.
2. Quan un mateix partit o una mateixa coalició presenta candidatures en més d'una parròquia, res impedeix a les diferents candidatures federar despeses i tenir el mateix administrador. En aquest cas, també cal comunicar-ho a la Junta Electoral.
3. Pot ser designada administradora electoral qualsevol persona major d'edat, de nacionalitat andorrana i en ple ús dels seus drets civils i polítics.
4. Els candidats no poden ser administradors electorals.
5. La comptabilitat s'ajusta en cada cas als principis generals i a la normativa aplicable.

Article 41. *Comptes oberts*

Els administradors electorals de les candidatures que hagin estat designats prèviament en temps i forma deguts, han de comunicar a la Junta Electoral els comptes específics oberts per a la recaptació de fons a qualsevol entitat bancària amb seu a Andorra. Aquesta comunicació es fa dins les vint-i-quatre hores següents a l'obertura dels comptes.

Article 42. *Ingressos i despeses de comptes oberts*

1. Tots els fons destinats a sufragar les despeses electorals, qualsevol que sigui la seva procedència, han d'ingressar-se als comptes electorals i totes les despeses han de pagar-se amb càrrec als mateixos comptes.
2. Els administradors electorals són responsables solidaris de les quantitats ingressades i de la seva aplicació als fins assenyalats.
3. Un cop ha acabat la campanya electoral, sols es pot disposar dels saldos d'aquests comptes per pagar, en els cinquanta dies naturals següents al dia de la votació, les despeses electorals concretes prèviament.

Secció segona. Fonts de finançament electoral

Article 43. *Donacions a campanyes electorals*

1. Les candidatures electorals poden rebre donacions nominatives, en diner o en espècie, procedents únicament de persones físiques, dins els límits i d'acord amb els requisits i les condicions establertes en la Llei. Per excepció a aquesta disposició, els partits polítics poden fer aportacions a les candidatures, dins els límits i d'acord amb els requisits i les condicions establerts a l'apartat 3 d'aquest article.
2. Les persones físiques nacionals o residents podran realitzar donacions a les candidatures electorals per un valor màxim de 6.000 euros per candidatura.
3. No poden efectuar donacions a les candidatures electorals, ni directament ni indirectament:
 - a) Les persones jurídiques, els ens sense personalitat jurídica i les altres entitats, i en concret les fundacions, les associacions i els grups parlamentaris. Malgrat l'anterior, els partits polítics poden fer aportacions a les candidatures per cobrir el dèficit dels comptes electorals, sempre que aquestes aportacions no superin els límits de despesa màxima electoral que fixa el capítol cinquè. Aquestes aportacions s'han de fer als comptes específics previstos a l'article 41, i han de constar obligatòriament a les comptabilitats dels partits polítics i de les candidatures concernits.
 - b) Les persones físiques que, mitjançant contracte vigent, prestin serveis o realitzin subministraments o obres per a alguna de les administracions públiques.

- c) Les entitats públiques, parapúbliques i de dret públic i les societats públiques, i en general les participades amb capital públic, ni de les seves fundacions.
4. No podran contractar serveis o subministraments amb les administracions públiques les persones físiques que hagin realitzat donacions a una campanya electoral durant el període d'un any anterior.
5. Les candidatures electorals no acceptaran donacions anònimes.
6. Les donacions dineràries amb motiu d'una campanya electoral s'ingressaran als comptes referits als articles anteriors, fent constar el nom i la identificació fiscal del donant, el seu domicili, la quantia donada i la data de la donació. L'entitat financera on es realitzi la imposició estarà obligada a estendre al donant un document acreditatiu en què constin els extrems anteriors.
7. Quan es tracti de donacions en espècie, l'efectivitat de les donacions percebudes s'acredita mitjançant una certificació expedida per l'administrador electoral en la qual s'ha de fer constar, a més de la identificació del donant, el document públic o el document autèntic que acrediti l'entrega del bé donat, fent menció expressa del caràcter irrevocable de la donació. Les donacions en espècie són valorades d'acord amb la normativa vigent de comptabilitat dels empresaris.
8. Totes les donacions són irrevocables.
9. Les candidatures no podran acceptar, ni directament ni indirecta, donacions que excedeixin els límits o incompleixin les condicions establertes en la present Llei.
10. S'entén per donació a una campanya electoral, als efectes d'aquesta llei, qualsevol aportació en béns o serveis amb valor econòmic que es faci sense cap contraprestació a una candidatura electoral, incloses les aportacions personals dels candidats i dels membres i simpatitzants del partit o coalició que presenti candidatura.
- Queda exceptuat el treball voluntari que dediquin a una campanya electoral els candidats i els membres i simpatitzants del partit o coalició que presenti candidatura.
11. Les candidatures electorals no podran acceptar donacions provinents de governs, partits polítics, entitats públiques o persones físiques o jurídiques estrangers.
12. Les candidatures electorals han de posar en coneixement del Tribunal de Comptes totes les donacions rebudes, amb la informació que preveuen els apartats 6 i 7 d'aquest article, en el termini màxim de vuit dies hàbils a partir del dia de la donació.
- El Tribunal de Comptes ha de publicar les donacions i la informació que preveuen els apartats 6 i 7 d'aquest article al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*, en el termini màxim d'un mes a comptar de la finalització de la campanya electoral.
13. Si un crèdit o un préstec concedit a una candidatura és assumit per una altra persona, en virtut d'un aval o una altra figura jurídica anàloga, aquest fet es considera a tots els efectes com una donació si la persona esmentada no exerceix en un termini raonable les accions oportunes per rescabalar-se.

Article 44. *Subvencions electorals*

L'Estat subvenciona les despeses ocasionades a les candidatures que concorrin a les eleccions generals i comunals, d'acord amb les regles establertes al present capítol. La subvenció no serà superior, en cap cas, a la xifra de despeses electorals declarades i justificades pel Tribunal de Comptes en exercici de la seva funció fiscalitzadora.

Article 45. *Imports subvencionables*

1. L'Estat subvenciona les despeses que originin les activitats electorals a les eleccions generals d'acord amb les següents regles:

- a) 150 euros per cada escó del Consell General obtingut.
- b) 5 euros per cada vot aconseguit per cada candidatura, ja sigui en circumscripció nacional o parroquial.

2. L'Estat subvenciona les despeses originades a les eleccions comunals d'acord amb els següents criteris:
 - a) 30 euros per cada lloc de conseller obtingut.
 - b) 5 euros per cada vot aconseguit per cada candidatura.
3. Els crèdits del pressupost del Govern, corresponents a les subvencions que s'hagin d'atorgar a les candidatures que concorrin a les eleccions generals o comunals, tenen el caràcter d'ampliables, fins a una suma igual a l'import de les obligacions que calgui comprometre.

Article 46. Crèdits

1. Les candidatures només poden portar a terme operacions de crèdit i obtenir serveis financers amb entitats financeres.
2. La condonació d'interessos o de capital, i l'establiment de condicions favorables diferents de les ordinàries de mercat o dels usos habituals del tràfic mercantil, es consideren donacions i han de seguir el règim previst a l'article 43.
3. La documentació sobre les operacions de crèdit i les operacions que s'estableixen a l'apartat anterior han de ser aportades al Tribunal de Comptes, que pot també reclamar-les a les entitats financeres.

Article 47. Bestretes per subvencions electorals

1. L'Estat concedeix bestretes de les subvencions mencionades a l'article anterior a les candidatures que haguessin obtingut representants a les darreres eleccions generals o comunals. La quantitat avançada no pot excedir del 30% de la subvenció percebuda per les candidatures a les darreres eleccions generals o comunals.
2. Els administradors poden sol·licitar les bestretes al Govern entre els dies quinzè i vintè posteriors a la convocatòria. Deu dies després de la sol·licitud, l'Estat posa a disposició dels administradors les indicades bestretes. Aquestes quantitats es retornaran, després de les eleccions, en la quantia que superin l'import de la subvenció que finalment correspongui a cada candidatura.

Secció tercera. Despeses electorals**Article 48. Despeses electorals**

1. Es consideren despeses electorals les que realitzin les candidatures des del dia de la convocatòria fins al de la proclamació d'electes pels següents conceptes:
 - a) Propaganda i publicitat directament o indirectament dirigida a promoure el vot a les candidatures, qualsevol que sigui la forma i el mitjà que s'utilitzi.
 - b) Lloguer de locals per a la celebració d'actes de campanya electoral.
 - c) Remuneracions o gratificacions al personal no permanent que presti els seus serveis a les candidatures.
 - d) Mitjans de transport i despeses de desplaçament dels candidats, dels dirigents dels partits o coalicions i del personal al servei de la candidatura.
 - e) Telecomunicacions i correspondència.
 - f) Interessos dels crèdits rebuts per a la campanya electoral, produïts fins a la data de percepció de la subvenció pública corresponent.
 - g) Tots els que siguin necessaris per a l'organització i funcionament de les oficines i serveis precisos per a les eleccions.
2. Les candidatures electorals poden realitzar despeses electorals per una quantia màxima de 200.000 euros en el cas de les eleccions al Consell General en la llista nacional, i de 30.000 euros en el cas de les eleccions al Consell General en les llistes parroquials o en el cas de les eleccions comunals, més 0,30 euros

per cada persona inscrita en el cens electoral de la circumscripció corresponent. Les infraccions d'aquests límits màxims per part de les candidatures se sancionen segons el que preveu l'apartat 3 de l'article 38.

Secció quarta. El control de la Junta Electoral i la fiscalització del Tribunal de Comptes

Article 49. *Estat dels comptes electorals*

1. Des de la data de la convocatòria fins al cinquantè dia natural posterior al dia de la votació, la Junta Electoral vetlla per l'acompliment de la normativa de finançament electoral.
2. Amb aquesta finalitat podrà reclamar en tot moment de les entitats bancàries l'estat dels comptes electorals, dades d'identificació dels impositors i els extrems que estimi precisos per a l'acompliment de la funció fiscalitzadora.
3. A més obtindrà dels administradors electorals les informacions comptables que consideri necessàries i aquests hauran de resoldre per escrit les preguntes que la Junta Electoral els plantegi.
4. Si de les seves investigacions resultessin indicis de conductes constitutives de delictes electorals, la Junta Electoral ho comunicarà al Ministeri Fiscal en el termini d'un mes, sense perjudici del termini de prescripció del delicte.
5. La Junta Electoral informa al Tribunal de Comptes dels resultats de la seva activitat fiscalitzadora en el termini de dos mesos des de la celebració dels comicis electorals.

Article 50. *Presentació de la comptabilitat electoral*

1. Entre els seixanta i els vuitanta dies naturals següents al dia de la votació, totes les candidatures han de presentar davant el Tribunal de Comptes una comptabilitat detallada i documentada dels seus ingressos i despeses electorals respectius.
2. La presentació la fan els administradors electorals.
3. En el mateix termini, les entitats financeres que haguessin concedit crèdits a les candidatures envaran al Tribunal de Comptes notícia detallada dels mateixos, dins del termini referit en el paràgraf primer del present article. Les persones físiques i jurídiques que hagessin facturat a les candidatures serveis relatius a despeses electorals superiors als 10.000 euros remetran al mateix Tribunal una relació succinta d'aquestes actuacions.
4. Dintre dels sis mesos posteriors a les eleccions, el Tribunal de Comptes emet, en exercici de la seva funció fiscalitzadora, un informe preliminar sobre la regularitat de les comptabilitats electorals, que serà notificat a les candidatures respectives i comunicat al Consell General.

Per elaborar aquest informe preliminar, el Tribunal de Comptes pot reclamar a les candidatures els aclariments i els documents que estimi pertinents.

Les candidatures, en el termini de quinze dies, poden formular les alegacions que creguin convenients.

El Tribunal emetrà l'informe definitiu de fiscalització en el termini d'un mes. Si observés falta de justificació en les despeses, irregularitats en la comptabilitat o violacions de les restriccions establertes en matèria d'ingressos i despeses electorals, ordenarà la no adjudicació o la reducció de la subvenció estatal a la candidatura.

Si advertís infraccions de les obligacions de les candidatures i, en el seu cas, dels partits polítics en matèria de finançament, el Tribunal de Comptes iniciarà el procediment que estableix l'article 39.

Són d'aplicació a les candidatures electorals les infraccions i les sancions previstes als articles 37 i 38, en la mesura que afectin obligacions que els imposi aquesta Llei. Les infraccions previstes a l'apartat f) de l'article 37 s'estenen també a les altres infraccions de les obligacions de les candidatures que preveu aquesta Llei qualificada, i seran sancionades d'acord amb l'apartat 3 de l'article 38.

Si advertís a més indicis de conductes constitutives de delicte, ho comunicarà al Ministeri Fiscal.

5. El Tribunal de Comptes remet en el termini de tres dies hàbils l'informe definitiu de fiscalització al Consell General i al Govern. Aquest informe ha d'incloure un exemplar de les comptabilitats electorals corresponents, i s'ha de publicar al *Butlletí del Consell General* en el termini màxim d'un mes des de la data de recepció de l'informe per part del Consell General.

6. El Govern, d'acord amb l'informe del Tribunal de Comptes, dins el termini d'un mes a comptar de la data en què el rep, ordena el pagament de les subvencions a les candidatures.

Si l'informe preliminar de fiscalització del Tribunal de Comptes no adverteix indicis d'irregularitats, i si els partits o les candidatures afectades no fan al·legacions, el Govern ordena, dins del termini d'un mes a comptar de la data que el rep, el pagament de les subvencions a les candidatures, d'acord amb aquest informe preliminar i sense perjudici del que correspongui d'acord amb l'informe definitiu. A aquest efecte, un cop acabat el termini per fer al·legacions, el Tribunal de Comptes fa arribar l'informe preliminar al Govern, juntament amb la certificació que fa constar que les candidatures afectades no han fet al·legacions. Les quantitats rebudes s'ajusten, en el seu cas, a les que corresponguin d'acord amb l'informe definitiu.

Disposició addicional. Finançament públic

Les subvencions públiques de representació i electoral que preveuen els articles 32 i 45 s'han d'incloure en el Pressupost General.

Disposició transitòria. Modificacions estatutàries associacions i agrupacions de persones

1. Els partits polítics han d'adaptar els seus estatus abans del 29 de desembre del 2022 en relació amb els drets i deures dels membres i afiliats segons l'establert en aquesta norma i en concret en el relatiu a les declaracions de patrimoni en els termes establerts a la Llei 33/2021, del 2 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i govern obert.

2. Les disposicions de l'article 23.3, són aplicables a les associacions i a les agrupacions de persones que s'hi preveuen a partir de les primeres eleccions, generals o comunals segons correspongui, que se celebrin després del 29 de desembre del 2022.

Disposició derogatòria

Amb l'entrada en vigor d'aquesta Llei queda derogada la Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral llevat de les disposicions finals primera i segona relatives a la modificació del Codi Penal i de la Llei del Tribunal de Comptes respectivament; La Llei 4/2017, del 16 de març, qualificada de modificació de la Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral llevat de la disposició final primera relativa a la modificació de la Llei del Tribunal de Comptes; el Decret legislatiu del 27-9-2017, de publicació del text refós de la Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral, la disposició final quarta de la Llei 33/2021, del 2 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i govern, així com totes les disposicions de rang igual o inferior que en contradiguin el contingut.

Disposició final primera. Registre de partits polítics

El Reglament del Registre d'associacions és d'aplicació supletòria al registre de partits polítics en tot allò que resulti compatible.

Disposició final segona. Habilitació a la Llei del pressupost per actualitzar quanties d'acord amb l'IPC

La Llei del pressupost pot actualitzar d'acord amb l'IPC anual les quanties que preveu aquesta Llei als articles 26, 32, 38, 43 i 45.

Disposició final tercera. Caràcter de Llei qualificada

Aquesta Llei té caràcter de Llei qualificada, en virtut de l'article 40 de la Constitució en relació al seu article 26.

Disposició final quarta. Entrada en vigor

Aquesta Llei entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Casa de la Vall, 12 de desembre del 2022

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra

Emmanuel Macron
President de la República Francesa
Copríncep d'Andorra